

Raadsinformatiememo

Datum	dinsdag 7 april 2020
Ons kenmerk	20.016762
Aan	De gemeenteraad en steunfractieleden
Kopie aan	
Van	College van burgemeester en wethouders
Steller	Kelly Dijkshoorn
Onderwerp	Raadsinformatiememo Informatie Decentralisatie Beschermd Wonen

Geachte dames en heren,

Op 1-1-2022 wordt een begin gemaakt met de decentralisatie van de Beschermd wonen taak van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Daarvoor is een plan van aanpak opgesteld door de regio Kop van Noord-Holland. In deze memo leest u een samenvatting van de voorbereidingen met een uitgebreide beschrijving van het proces naar decentralisatie en een planning van te ondernemen stappen.

Aanleiding

Op grond van de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo) 2015 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor beschermd wonen (BW), maatschappelijke opvang (MO), waaronder openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en verslavingsbeleid.

Op dit moment ontvangt de centrumgemeenten de financiële middelen, maar werken gemeenten in de Kop, op voet van gelijkheid, samen op het gebied van BW/MO.

In juli 2019 zijn minister Ollongren (BZK), staatssecretaris Blokhuis (VWS) en de VNG het erover eens geworden dat de decentralisatie van BW gefaseerd, over een periode van tien jaar, een taak van alle gemeenten wordt en gaan ook de financiële middelen vanaf 2022 gefaseerd naar de individuele gemeenten.

Op advies van het Expertiseteam hebben Rijk en gemeenten afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van het financieel objectief verdeelmodel voor BW te komen en ook de verdere decentralisatie in die tijd voor elkaar te krijgen. Dat betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. De voorlopige uitkomsten van een mogelijke verdeling zullen in de meicirculaire 2020 van het Rijk bekend worden gemaakt.

De eerste stap is dat vanaf 2021 de mensen met een indicatie voor Beschermd Wonen van wie wordt verwacht dat zij hun leven lang intensieve zorg nodig hebben, niet meer onder de Wmo maar onder de verantwoordelijkheid van de Wet langdurige zorg (Wlz) gaan vallen. Het gaat hierbij naar verwachting landelijk om 10.000 cliënten die permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig hebben. Deze groep cliënten krijgt tot en met dit jaar nog zorg en ondersteuning vanuit de Wmo of de Zorgverzekeringswet. In dit jaar 2020 zal de hiervoor benodigde herindicatie plaats vinden.

Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten Beschermd Wonen. De

---

nieuwe cliënten vallen vanaf 1 januari 2022 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente waar de aanvrager op dat moment staat ingeschreven.

Over de eventuele verdere decentralisatie van de middelen voor maatschappelijke opvang (MO) naar alle gemeenten zal op basis van een evaluatie pas over vier jaar een beslissing worden genomen.

Gemeenten blijven zich ondertussen inzetten voor het tot stand brengen van de beweging mensen meer in de wijk te huisvesten en te begeleiden in plaats van in een instelling. Afgesproken is hierover in regioverband afspraken te maken.

Visienota "Thuis in de buurt"

De gemeenten in de Kop van Noord-Holland kiezen ervoor om cliënten zoveel als mogelijk te laten herstellen in hun eigen omgeving. Kwetsbare inwoners hebben ondersteuning nodig bij het inrichten van hun leven. Dat leven wordt vooral geleefd in de wijk, in de buurt of het dorp. De cliënt staat hierbij centraal. Die wil immers een stabiel, veilig en regelmatig leven leiden, gewoon als mens gezien worden en zonder stigma's door het leven gaan.

De gemeenten willen met adequate ondersteuning bereiken dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Is toch BW/MO nodig, dan is dat tijdelijk en gericht op herstel, op stabilisatie en uitstroom. Die ondersteuning richt zich op alle leefgebieden.

Om deze ambitie te realiseren zijn in de eerder door u vastgestelde visienota "Thuis in de buurt" een zestal prioriteiten benoemd:

1. *Vroegsignalering en preventie*
Door problemen eerder te signaleren en aan te pakken willen we instroom in BW/MO voorkomen.
2. *Eigen kracht versterken*
We willen de eigen kracht en zelfredzaamheid van kwetsbare mensen versterken. Ook ervaringsdeskundigen kunnen daar een belangrijke rol bij spelen.
3. *Steun en zorg op maat*
We zetten in op passende ondersteuning in de buurt als dat nodig is: vanuit het netwerk of de naaste omgeving, vrijwilligers of maatjes, het wijkteam of de zorgaanbieder.
4. *Passende woonruimte in buurt of wijk*
Een belangrijk voorwaarde is dat er voldoende passende en betaalbare woningen zijn, verspreid in de regio. En voldoende woonvariatie die aansluit bij de vragen en behoeften.
5. *Werk en participatie*
Daarnaast is het van groot belang dat cliënten meedoen, participeren, bij voorkeur met betaald werk of vrijwilligerswerk, (arbeidsmatige) dagbesteding en ontmoetingsactiviteiten. De individuele wensen en keuzen van cliënten zijn daarbij het uitgangspunt.
6. *Bevorderen inclusieve samenleving*
Door voorlichting op buurtniveau willen we stigma's die kleven aan mensen met psychiatrische stoornissen beperken. Deze staan inbedding in de lokale gemeenschap in de weg waardoor sociaal isolement en eenzaamheid op de loer liggen. Op buurtniveau moet ook gezocht worden naar aanspreekpunten voor cliënten in situaties waar terugval dreigt of sprake is van overlast.

In de visienota 'Thuis in de buurt' wordt de intentie uitgesproken om de bestaande samenwerking tussen de vier gemeenten op de beleidsterreinen BW/MO ook in de toekomst te continueren, met als uitgangspunt: lokaal wat kan, regionaal wat moet.

Transformatie en decentralisatieproces Beschermd Wonen

In het proces om te komen tot concrete uitvoeringsafspraken zijn de volgende data voor de gemeenteraden van belang:

Datum	Toelichting
Mei 2020	In de meicirculaire wordt duidelijkheid gegeven over de budgetten BW
Maart 2021	De individuele colleges nemen een besluit over de regionale uitvoeringsafspraken.

Mei 2021	De individuele gemeenteraden nemen een besluit over de middelen BW die in de voorjaarsnota/kadernota worden opgenomen.
Januari 2022	De nieuwe cliënten BW vallen vanaf 1 januari 2022 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente waar de aanvrager op dat moment staat ingeschreven. De centrumgemeente blijft verantwoordelijk voor de op dat moment al bestaande cliënten BW.

De notitie "Transformatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in de Kop van Noord-Holland. Proces en uitgangspunten voor de concrete uitvoeringsafspraken" beschrijft de uitgangspunten en de processtappen om te komen tot deze concrete uitvoeringsafspraken, met contouren voor een toekomstige samenwerking tussen de gemeenten in de Kop van Noord-Holland.

Dit plan, dat de uitgangspunten voor samenwerking en een procesplan bevat, moet er in resulteren dat de individuele gemeentes in het voorjaar van 2021:

- de concrete uitvoeringsafspraken vaststellen;
- de financiële consequenties in hun voorjaars- of perspectiefnota kunnen meenemen en;
- de verdere decentralisatie van BW per 1 januari 2022 vlekkeloos zal verlopen.

In de notitie is hiervoor een overzicht opgenomen, waarin de processtappen in beeld gebracht zijn die de komende jaren met elkaar genomen worden. Deze processtappen zijn nodig om er voor te zorgen dat alle gemeenten op 1 januari 2022 klaar zijn voor de verdere decentralisatie BW. Dat wil zeggen dat de gemeenten met elkaar afspraken hebben gemaakt om de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de cliënten BW waarvoor zij vanaf 2022 verantwoordelijk zijn.

Dit procesplan is niet statisch maar dynamisch en zal in de loop van het proces waar nodig worden bijgesteld en aangevuld, waarbij de einddatum van 1 januari 2022 blijft staan. In het procesplan is meegenomen dat de Adviesraden Sociaal Domein / Wmo-raden van de verschillende gemeenten worden geïnformeerd over het proces om te komen tot uitvoeringsafspraken. Er wordt eveneens met hen bepaald welke wijze zij input gaan geven voor de uitvoeringsafspraken.

Het Expertiseteam adviseert het Rijk om gemeenten te verplichten om regionaal samen te werken om cliënten op een goede manier te kunnen blijven ondersteunen. In de komende periode worden voorstellen voor de mogelijke vormen van regionale samenwerking door de VNG uitgewerkt. De vast te stellen uitvoeringsafspraken omvatten de inhoudelijke bewegingen van de financiering en inkoop BW/MO. Dit is conform de afspraken tussen het Rijk en de VNG.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De portefeuillehouder,

Sigge van der Veek